

INTÉZETI ÜGYEK. — INSTITUTS-ANGELEGENHEITEN.

Uj megfigyelő hálózatok. A legnagyobb örö-
münkre szolgál konstatálhatni, hogy azt a szí-
vósságot és kitartást, a melylyel a Magy. Ornitho-
logiai központ, kormány és törvényhozástól
bőkezűen támogatva, a maga eszközjaira töreke-
dett, figyelemre méltó eredmények jutalmazták.
Egyszer szervezve s elégséges eszközökkel el-
látva lévén, a központ nyomban tényekkel lép-
hetett elő, s ezekre támaszkodva törekvéseit
egészen pozitív alapon alávethette a szigorú
ítéletnek is, mely ez ideig, a megkezdett út
helyességét megerősíti.

Mihelyt a két, magyar megfigyelő hálózat
működni kezdett és az első feldolgozások meg-
jelentek, előrelátható volt, hogy ennek jó hatás-
sal kell lennie és pedig legközelebről a szomsz-
szédos területekre. Odaát Ausztriában azonnal
megkezdődött a mozgalom. A mi központunkkal
való érintkezést könnyű volt megtalálni s
helyreállítani, valamint a bizonyos lépésekre
vonatkozó egyetértést is; mind ez együttvéve
oda vezetett, hogy új életre ébredett az ausz-
triai ornithologiai megfigyelési állomások bizott-
sága, melynek élére intézetünk levelező tagja,
barátunk liburnani nemes dr. LORENZ lépvén, a
vezetést kedvvel és erélylyel kezdte meg. Az első
felhívásra 300 (!) megfigyelő jelentkezett! Az
eszközök, ha egyelőre szűkösen is, de biztosítva
vannak s remélhető, hogy nemsokára eredmé-
nyek közzétételére is kerül a sor. A helyes út
az, a melyen a mi Központunk elindult: a leg-
csekélyebb eredmény is — ott, a hol bizonyos
mértékadó tényezőknek meggyőzéséről van
szó, — többet ér mint minden írás és szóbeli
magyarazás.

Egy második megfigyelői hálózat Boszniában
és Herzegovinában keletkezett. KÁLLAY BENJAMIN
cs. és k. közös pénzügyi miniszter ő kegyelme
HERMAN ORTÓ-t, a Magy. Orn. Központ jelen-
legi főnökét, még az ornithologiai kongresszus
idején felhatalmazta volt, hogy alkalmsilag meg-
figyelői állomások alapítása iránt javaslatot te-
hessen. Ennek időpontja azonban csak akkor
következhett el, a mikor a mi Központunk
már annyira fejlődött, hogy hasonló eljárásra
a biztos alapot meg lehetett adni. Ezen időpont
most itt lévén, KÁLLAY ő nagyméltóságánál a

Neue Beobachtungsnetze. Es gereicht uns zu
allergrößter Freude hier konstatieren zu können, daß
die Fähigkeit und Ausdauer, mit welcher die unga-
rische Ornithologische Centrale, munificenter unter-
stützt von Regierung und Gesetzgebung, ihr Ziel
verfolgte, durch Erfolge belohnt wurde. Einmal
organisiert und mit genügenden Mitteln ausgestattet,
konnte die Centrale sofort mit Thatfachen hervor-
treten, ihre Bestrebungen auf diese zu stützen, die-
selben also auf ganz positiver Grundlage auch einer
strengen Beurtheilung zuzuführen, welsch' letztere bis
zur Stunde eine, die Wichtigkeit des eingeschlagenen
Weges bekräftigende ist.

Sobald die beiden ungarischen Beobachtungsnetze
zu funktionieren begannen und die ersten Bearbei-
tungen erschienen, war es vorauszu sehen, daß dies
eine gute Wirkung ausüben müsse, u. zw. zunächst
auf benachbarte Gebiete. Drüben in Oesterreich
begann es sich sofort zu regen. Der Contact mit
unserer Centrale war leicht gefunden und hergestellt,
so auch das Einverständnis hinsichtlich gewisser
Schritte: und alles zusammen führte dahin, daß
das Comité für Ornithologische Beobachtungs-
stationen in Oesterreich zu neuem Leben erwachte,
an deren Spitze unser corr. Mitglied und Freund,
Dr. Lorenz von Liburnau trat und die Leitung
mit Lust und Energie in die Hand nahm. Dem
ersten Aufrufe folgten 300 (!) Anmeldungen von
Beobachtern! Die Mittel, wenn vorderhand auch
noch spärlich, sind doch beschafft und es ist zu erhof-
fen, daß es bald zur Veröffentlichung von Resul-
taten kommen wird. Das ist der richtige Weg, wel-
chen auch unsere Centrale eingeschlagen hat: das
geringste Resultat ist dort, wo es sich um das Ueber-
zeugen gewisser, maßgebender Faktoren handelt,
mehr werth, als alle geschriebenen und gesprochenen
Erörterungen.

Ein zweites Beobachtungsnetz entstand in Bosnien
und der Herzegowina. Se. Excellenz der k. u. k.
gemeinsame Finanzminister Benjamin von
Kállay hat dem jetzigen Chef der U. O. C., Otto
Herman, noch zur Zeit des ornithologischen Con-
gresses gestattet eventuell einen Antrag zur Errich-
tung von Beobachtungsstationen vorzulegen. Der
Zeitpunkt hiefür kam aber erst heran, nachdem
unsere Centrale soweit gediehen war, daß für ein
conformes Vorgehen eine solide Basis hergestellt
werden konnte. Dieser Zeitpunkt ist nun da, und es
geschahen im Einverständnis mit Dr. Lorenz von

központ főnöke részéről liburnani ns. dr. LORENZ-czel egyetértőleg, egyidejűleg megtételek a javaslatok, a melyek, — a mint ez ezen államférfi általános ismert belátásánál fogva csak természetes, — tüstént ténynyé is váltak.

Azonnal 40 megfigyelői állomás állított fel, melyeknek központja Serajevo. Különösen nagybecsű az a körülmény, hogy ebbe a hálózatba a *ljelasniczai* meteorologiai magas stáció is be van osztva.

Hogy itt a közzétételek biztosítva vannak, nem szükséges különösen hangsúlyozni, ez önként értetődik. A tudományos vezetés REISER OTMÁR kipróbált kezeibe van letéve.

Igy az egész komplexum: Magyarország, Ausztria s Bosznia és Herzegovina be van vonva, és ha sikerül a hálózatokat, kellőleg kiegészítve, legalább tíz éven át működésben tartani, akkor a madárvonulásra nézve pozitív és igen fontos eredmények kétségbe vonhatlanul biztosítva vannak.

A két új megfigyelési hálózat az eljárást illetőleg a Magy. Ornitologiai központ pontozatait fogadta el. (Aquila I. p. 1—9).

Azon esetre, ha később a további eljárásokra nézve egyetértő megállapodások szüksége merülne fel, a vezetőknek összejövetele szerfelett könnyű.

Meg vagyunk győződve, hogy más területekre nézve is az út ez és a mikor idővel a decentralizáció alapján sok terület lesz berendezkedve, önként fog pozitív alapon jelentkezni a kongresszus szükségessége, s a pozitív eredmények nem is fognak elmaradni. Az állandó Nemzetközi Ornitologiai Bizottság intézménye ezentrálizációt jelentett, melynek a feladat óriási voltához képest sem az anyagi eszközök, sem az adminisztratív munkaerők nem állhattak rendelkezésére. Ha valahol a munkafelosztás szükséges, úgy az az ornitologiai megfigyelői hálózatok terén bizonyára az.

H. O.

Dr. Almásy György, a Központ levelező tagja s munkatársa elhatározta, hogy a romániai Dobrudzsát komoly ornitologiai ezéllal, saját költségén kutatja ki s ebbeli szándékának immár foganatosítását is megkezdte. Az 1897. év tavaszát arra szánta, hogy körültekintsen abban a négyyszögben, a melyet délről s északról a Cernawoda-Küstendse és Galacz-Dranow, keletről s

Liburnau gleichzeitige Schritte bei Excellenz Minister von Kállan, welche — wie dies ja bei der allbekanntem Einsicht dieses Staatsmannes nur natürlich ist — sofort in die That umgesetzt wurden. Es wurden sofort 40 Beobachtungsstationen errichtet, deren Centrale Serajevo ist. Von allgemeinem Werthe ist der Umstand, daß in dieses Netz auch die meteorologische Hochstation Bjelaznica eingestellt ist.

Daß hier die Publication gesichert ist, braucht nicht erst besonders hervorgehoben zu werden, es versteht sich von selbst. Die wissenschaftliche Leitung ist in die bewährten Hände Othmar Reiser's niedergelegt.

Somit ist der ganze Complex Ungarn, Oesterreich und Bosnien und die Herzegowina einbezogen und wenn es gelingt die Netze gehörig zu ergänzen und zum mindesten zehn Jahre hindurch in Thätigkeit zu erhalten, so sind positive und höchst wichtige Resultate hinsichtlich des Zuges der Vögel sicher zu gewärtigen.

Die beiden neuen Beobachtungsnetze haben, hinsichtlich des Vorgehens, die Punkte der Ungarischen Ornithol. Centrale acceptiert (Aquila I, pag. 1—9).

Falls sich später, hinsichtlich des ferneren Vorgehens, die Nothwendigkeit ergeben sollte, Vereinbarungen zu treffen, so ist eine Zusammenkunft der Leiter der Arbeiten kinderleicht.

Wir sind überzeugt, daß dies auch der Weg für andere Gebiete ist und wenn sich mit der Zeit auf dem Grunde der Decentralisation viele Gebiete einrichten werden, wird sich die Nothwendigkeit der Congresse auf positiver Grundlage von selbst ergeben und werden positive Resultate auch nicht ausbleiben. Die Institution des permanenten internationalen ornithologischen Comité's bedeutete eine Centralisation, für welche, im Verhältnisse zur Riesenhaftigkeit der Aufgabe, weder die materiellen Mittel, noch die administrativen Arbeitskräfte aufgebracht werden konnten. Wenn irgendwo, so ist auf dem Gebiete der ornithologischen Beobachtungsnetze die Arbeitstheilung eine Nothwendigkeit. D. S.

Dr. Georg von Almásy, correspondierendes Mitglied und Mitarbeiter der Centrale, hat den Entschluß gefaßt und auch sofort ausgeführt, auf eigene Kosten mit der ernstlichen ornithologischen Durchforschung der rumänischen Dobrudzscha zu beginnen. Das Frühjahr 1897 ist einer Reconoscierungs-Expedition in jenes Bireck gewidmet, welches mit Cernawoda-Küstendse, Galacz-Dranow in Süd

nyugatról pedig a Fekete-tenger nyugati partja s a Cernawodától kezdve északra kanyarodó Duna határol.

Főállomásul *Jurilowka* van kiszemelve, mint a mely a négyszögnek mondhatni «legsötétebb» zugában van Babadaghtól délkeletre. Dr. ALMÁSY a Duna egyik alkalmas pontjából indulva délkelet felé, Jurilowka irányában szándékszik kutatni s a mellett, hogy egyes madáralakok elterjedési területének határait akarja lehetőleg megállapítani, madárfenológiai megfigyelésekre is ki fog terjeszkedni; PÁLMEY szerint ugyanis ezen a területen a vonulási utak egyike halad, a mely egy bizonyos ponton Magyarországra felé is boesát egy fluvio-littoralis ágat.

A szükséges ismeretek tökéletes birásának, az energiának, ügyességnek s kedvező összeköttetéseknek alapján, a melyekkel dr. ALMÁSY barátunk bőségesen rendelkezik, a legjobb eredményt várhatjuk, kivált, ha hősünk a mocsárláztól mind végig mentes marad.

Ezen próba-ekszpedíció megindítása azonban nem volt épen könnyű, s csak a magas es. és kir. közös külügyi miniszterium ritka készségének köszönhető, hogy dr. ALMÁSY f. év márcziusának 20-án a Temes-Kubinból akkor először induló hajóra szállhatott, hogy tervét megvalósíthassa. A es. és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság valóban példátlan előzékenységet tanúsított, a mennyiben nem csak a szükséges szabadjegyeket adta meg, hanem még a esónakok elszállítását is díjtalanul vállalta el. Nem kevésbé volt előzékeny a magyar Folyam- s Tengerhajózási Társulat sem; szabadjegyeket boesátott rendelkezésre, a melyek az előbbi társulat jegyeivel váltakozva használhatók s ez az ekzpedíció könnyű mozgását nagyban segíti.

Ezen próba-ekszpedíció eredményétől függ a jövőben a szóban forgó területre tervezett megfigyelő-hálózat létesítése.

A központ örvend, hogy ezt a próba-ekszpedíciót erejéhez képest támogatta, de az oroszlan-rész mégis a kir. magy. vallás- és közoktatásügyi s a kereskedelmi miniszteriumot illeti, a melynek szíves közbenjárása feladatunk megoldását olyannyira megkönnyítette s elősegítette.

Dr. ALMÁSY György első jelentése, mely Galatzon kelt 1897 ápr. 14-én és az első puhatóló

und Nord; dann durch die Westküste des Schwarzen Meeres und die, besonders von Cernawoda an, sich nach Norden wendende Donau markiert werden kann. Als Hauptstation ist Surilowka anzuweisen, welches so ziemlich im «dunkelsten» Theile des Vierecks liegt und von Babadagh in südöstlicher Richtung zu finden ist. Dr. von Almásy gedachte von einem geeigneten Punkte der Donau die südöstliche Richtung gegen Surilowka forschend zu verfolgen und außer der möglichsten Bestimmung der Grenzen, der Verbreitung gewisser Vogelarten, auch auf avifaunologische Beobachtungen Gewicht zu legen; soll ja doch nach Pálmeu eine der Zugstraßen dort dahinziehen, um an einem gewissen Punkte auf fluvio littoraler Nebenstraße auch die Contingente für Ungarn etc. abzugeben. Vollkommene Beherrschung des wissenschaftlichen Theiles, Energie, Gewandtheit und gute Verbindungen, über welche unser Freund Dr. v. Almásy reichlich verfügt, lassen uns das beste Resultat erhoffen; besonders wenn es sich herausstellt, daß er auch «sicherseht» ist.

Es war aber durchaus keine leichte Sache die Vorerpedition flott zu machen, und ist es nur der ganz außerordentlichen Bereitwilligkeit des hohen k. u. k. gemeinsamen Ministeriums des Aeußeren und der Zuverlässigkeit der königl. rumänischen Ministerien zu verdanken, daß Dr. von Almásy am 20-ten März l. J. in Temes Kubin das Deck des ersten neuer abgehenden Dampfschiffes betreten konnte, um seiner Bestimmung entgegen zu gehen. Eine geradezu unvergleichliche Zuverlässigkeit bewies die k. u. k. priv. Donau-Dampfschiffahrtsgesellschaft, welche nicht nur die nöthigen Freifarten gewährte, sondern auch die kostenfreie Beförderung der Zillen gestattete.

Nicht minder zuvorkommend war auch die ungariſche Gesellschaft für Fluß- und Seeschiffahrt, durch Gewährung von Freifarten für ihre Fahrten, welche mit jenen der ersteren Gesellschaft alternieren, was der leichten Beweglichkeit der Expedition sehr zu statten kam.

Vom Ergebnisse dieser Vorerpedition hängt es ab, ob in Zukunft der Versuch, ein Beobachtungsnetz zu etablieren, unternommen werden soll.

Die Centrale fühlt sich glücklich die Vorerpedition nach Kräften gefördert zu haben, wobei jedoch der Löwenantheil den k. ung. Ministerien für Cultus und Unterricht und Handel zufällt, deren gütige Vermittlung unsere Aufgabe ungemein erleichterte und förderte.

Der erste Bericht Dr. Georg v. Almásy's de dato Galatz am 14. April 1897, gelangte am 16-ten ge-

kirándulásról számol be, nevezett hónap 16-án érkezett a központba. Mint dr. ALMÁSY írja, márcz. 25-én sikerült Galatzból Tulceaán át Surilovka irányában, tehát a «legsötétebb Dobrudscha» felé elindulnia. Surilovkától, a Basin-tó nyugati partjától kelve gyalogolta be a területet északnyugati irányban, tehát Issacea, illetőleg Galatz felé haladva. Utjában erdős, dombos területet talált.

Dr. ALMÁSY azt írja, hogy az idei expedíció igazán csak a puhatolásra van szánva, mert a komplexusom óriási nagy, a terület nagyon sokféle s ez a feladatot igen bonyolulttá teszi.

Mivel Surilovka megfigyelő állomásnak *nem* alkalmas, dr. ALMÁSY azon volt, hogy a Szt.-György esatorna mentén valami megfelelő pontot találjon, a hol megtelepedhessék.

A terület belsejének madárvilága aránylag szegényesnek mondható s a mai viszonyok már épen nem felelnek meg a régi faunisztikus adatoknak.

A többi közt ezt írja: «Néhány igen érdekes vonulási adatot szereztem, s igen kíváncsi vagyok arra, hogyan fognak ezek viszonyulni a magyarországi adatokhoz. Különben megerősült az a meggyőződés, hogy itt egy pontusi vonulási út van, de azt is lehetőnek tartom, hogy talán a costanza-cernawodai depresszió is egy ilyen vonulási út.

«Bár egyszerre ezer ponton figyelhetnék!»

«Börgyűjteményem még igen csekély, de van benne olyan *Locustella luscinioides*, a melyet erdőből szereztem s *Lusciniola melanopogon*, a melyet tüköskövényben lőttem. Sokkal érdekesebb az ezer meg ezer golya és százezernyi pinty tömeges vonulása».

«Égésben véve meg vagyok elégedve szerzett tapasztalataimmal s épen nem bánom, hogy ennek az ekspedíciónak nekivágtam».

«A pakászom boldog, hogy végre megint mosárban járhat; a kenyér- és paszuly-kosztnál való hegymászás sehogy sem volt inyére.»

«Holnap, április 15-én, Tulcea felé indulok, onnan Morn-gliöl faluba, a hol május közepéig szándékozom maradni.»

Rosonovszky udvari preparator ezimére 4 *Vultur monachus*, 2 *Aquila imperialis* és 6 *Falco lanarius* tojást adtam föl».

Igen érdekes dr. ALMÁSYnak azon megfigye-

nannten Monates an die Centrale u. z. nach der ersten Sondierungstour. Wie Dr. v. Almásy schreibt, gelang es ihm am 25 ten März von Galatz aus flott zu werden und via Tulcea nach Surilovka, also in die «dunkelste Dobrudscha» aufzubrechen. Von Surilovka, also vom Westufer des Basin-See's, durchquerte er das Terrain zu Fuß in nordwestlicher Richtung, also diagonal gegen Issacea resp. Galatz. Der Weg führte durch coupiertes, bewaldetes Terrain.

Dr. v. Almásy schreibt, die heutige Expedition sei wirklich nur der Sondierung gewidmet, weil der Complex ungeheuer groß, die Terrainverhältnisse sehr verschiedene sind, was die Aufgabe ungemein compliciert.

Surilovka ist zur Beobachtungsstation nicht geeignet und Dr. v. Almásy war daran, längs des Sct. Georgs-Canales irgend einen geeigneten Punkt ausfindig zu machen, um sich dort festsetzen zu können.

Im Inneren ist die Ornis eher ärmlich zu nennen und weichen die heutigen Verhältnisse von den älteren faunistischen Angaben ungemein ab.

Dr. v. Almásy sagt: «Ich habe einige sehr interessante Zugsdaten und bin sehr gespannt, wie sich dieselben zu den ungerigen stellen werden. Übrigens verstärkte sich meine Überzeugung, daß hier eine pontische Zugstraße existiert, nur ist jetzt schon auch das möglich, daß die Depression Costanza-Cernavoda vielleicht auch eine Zugstraße ist.»

«Ich wünschte auf tausend Punkten gleichzeitig zu sein.»

«Meine Balg Sammlung ist noch sehr bescheiden, enthält aber doch *Locustella luscinioides* aus dem — Walde und *Lusciniola melanopogon* aus einer Dornenhecke! Viel interessanter ist der Massenflug von tausend und abertausend Störchen und hunderttausend Edelfinken.

Im Großen und Ganzen sind meine Erfahrungen zufriedenstellend und bedaure ich nicht die Expedition unternommen zu haben.

Mein Pakász ist glücklich wieder am Zumpfe zu sein; das Bergsteigen bei Brod- und Bohnen-Kost wollte ihm durchaus nicht zusagen.

Morgen — 15. April — breche ich nach Tulcea auf, von dort gehe ich in das Dorf Morn-gliöl wo ich bis Mitte Mai Station zu machen gedenke.

Am Rosonovskij — Hofpräparator — sandte ich 4 *Vultur monachus*, 2 *Aquila imperialis* und 6 *Falco lanarius* Eier ab.»

Eine höchst interessante Bemerkung ist die, daß in der rumänischen Dobrudscha für gegenständliche

lése, hogy az oláh Dobrudschában a tárgyi ethnographiának már vége. Angol flanell-ingek, osztrák kartonruhák dominálnak; házi iparnak nyoma sincs. A lakosság rendkívül kevert: van ott orosz felekezetű, bolgár, német, kevés tatár, török s oláh. Reméljük, hogy még sok érdekes dolgot közölhetünk; később talán megkísértjük azt is, hogy a román tudományos köröket egy megfigyelő hálózat felállítására nyerbessük meg.

Egy pillantás a M. O. K. multjára és jelenére.

A Magyar Ornitologiai Központ 1893-ik évben kelt életre Gróf Csáky Albin közökt. miniszternek azon évbéli 15,036, s illetőleg 30,071. számú leiratának alapján. Az új intézetnek feladatát, irányát, szervezetét, eszközeit és berendezéseit az Aquila I. évfolyamának (1894) 1—9 lapjain közzölt cikkek teljesen ismertették volt.

Jelen soroknak feladata röviden bemutatni az intézetnek azutáni működését, fejlődését és jelenlegi állását.

Működése. Az intézet irányította a hazai madárvonulási jelenségek megfigyeléseit, összegyűjtötte évről-évre az ide vonatkozó adatokat, nemcsak Magyarországról, hanem más területekről is s azokat feldolgozva közzé tette a maga folyóiratában, az Aquilában. Ezen fő-feladata mellett, megkezdte a m. Tudom. Akadémia segítségével a PETÉNYI J. SALAMON Ornitologiai hagyatékának publikálására való előkészítését és kiadását. — Egyengette az utat azon nagy szabású illusztrált munka elkészülésére, melynek feladata lesz, a maga teljes hűségében ismertetni a hazánk külső bőző ágú gazdaságára oly nagy befolyást gyakorló madárvilágot, s melynek megírásával Chernelházi CHERNEL ISTVÁN, intézetünk levelezőtagja, és illusztrálásával NÉCSEY ISTVÁN festőművész és az egész műnek intézésével HERMAN OTTÓ, mint a M. O. K. főnöke vannak megbízva. Szövegnek és képeknek egy nagy része már készen is van.

A mult 1896. szept. 15-én az ornitologusok és megfigyelőknek a millenium alkalmából Budapesten tartott értekezletétől egy teljes, magyar Ornitologiai szótár kiadására kapott megbízást, s ennek megfelelően, az intézet főnöke HERMAN OTTÓ, továbbá CHERNEL ISTVÁN levelező

Ethnographie kein Feld mehr ist. Englische Flanellhemden, österreichische Kattunröcke dominieren; von Hausindustrie keine Spur. Die Bevölkerung ist höchst bunt: russische Sectierer, Bulgaren, Deutsche; wenig Tartaren, Türken und Walachen. Wir hoffen noch viel des Interessanten mittheilen zu können; vielleicht wagen wir auch den Versuch, die rumänischen wissenschaftlichen Kreise für ein Beobachtungsnetz zu gewinnen.

Ein Blick auf die Vergangenheit und Gegenwart der M. O. K.

Die Ung. Ornithologische Centrale wurde im Jahre 1893 mit den Erlässen No 15,036 und 30,071 ins Leben gerufen. Aufgabe, Richtung, Organisation und Einrichtung des neuen Institutes wurden im I. Jahrg. (1894) der «Aquila» (pg. 1—9) ausführlich bekannt gemacht.

Die gegenwärtige Erörterung hat zur Aufgabe die weitere Entwicklung, die Wirkung und den jetzigen Zustand des Institutes zu skizzieren.

Leistungen. Die M. O. K. leitete, entsprechend ihrer Hauptaufgabe, die aviphenologischen Beobachtungen in Ungarn, sammelte die diesbezüglichen jährlichen Daten nicht nur aus Ungarn, sondern auch aus anderen Gebieten, und das bearbeitete Materiale veröffentlichte sie in ihrem Organe «Aquila».

Neben dieser Hauptaufgabe sind sie an mit der Unterstützung der Ung. Akademie der Wissenschaften, den ornithologischen Nachlaß von SALAMON J. PETÉNYI im Jahre 1895 zum Druck vorzubereiten und in 1896 zu publizieren.

Unser Institut ebnete seit 1895 den Weg zur Verfassung eines großen ausführlichen Werkes über die landwirthschaftlich tief eingreifenden Vögel des Landes; durch das hohe k. ung. Ackerbauministerium wurden Steph. Chernel v. Chernelháza mit dem Texte, Steph. Nécssey mit der Illustration und D. Herman, Chef der M. O. K. mit der Direction des Werkes betraut. Ein ansehnlicher Theil von dem Texte und den dazu gehörenden Zeichnungen und colorirten Bildern ist schon fertig.

Die Anstalt wurde von der Conferenz, welche aus Anlaß des Milleniums am 15. September 1896 in Budapest von den Ornithologen und Observatoren gehalten worden ist, zur Herausgabe eines vollständigen, Ungarischen Ornithologischen Wörterbuches; und dieser Betraung entsprechend

tag és PUNGUR GYULA által felajánlott anyagot újabb gyűjtéssel szaporította. A szótár anyaga mult ős óta majdnem 2500 adattal növekedett. Az adatok latin equivalentsekkal ellátva külön-külön ezédulára vannak jegyezve.

Szakvéleményt adott a vallás- és közokt. s a földmivélésügyi ministerektől ide intézett kérdésekben, melyek közül különösen megemlíthetjük, hogy a 32 törvényhatóságnak a védelemben részesítendő hasznos állatok, különösen madarakra vonatkozó s a földmivélésügyi m. k. miniszter által véleményadás végett intézetünkhöz letett jelentését részletesen átvizsgálta s az eredmény alapján tett javaslatok felterjesztése mellett örömmel konstataulta, hogy egyetlen egy törvényhatóság sem kívánt helytelen intézkedést s a legtöbbször igénybe vette a keze ügyébe eső szakerek — leginkább közép-iskolák természetrajzi tanárainak — véleményét.

Elősegítette új megfigyelő hálózatoknak létrejöttét. (L. «Új megfigyelő hálózatok» pg. 172.).

Igyekezett hazai ornitologusainknak, a menyiben ezek ez ügyben ide fordultak, a kutatásokon lehető módon minden tekintetben, vagy legalább ajánló iratokkal könnyíteni.

Mindezeknek intézését a főnök vezette írásbeli és személyes érintkezések útján.

Az ügydarabok száma az intézet fejlődésének mértékében minden évben növekedett. Az ügydarabok száma volt: 1893-ban 67; 1894-ben 312; 1895-ben 416; 1896-ban pedig — bele nem értve a főnöknek mintegy 250 bizalmasabb jellegű tájékoztató levelét — 727-re emelkedett.

Az intézet folyóirata, az «Aquila» 1894-ben 24 ivnyi terjedelemben jelent meg, s azután minden évben gazdagabb tartalmú és annyira vaskosabb terjedelmű lett, hogy az 1896-iki kötet már 32 ivből állott, jóllehet már kezdettől fogva csak 14—16 ivnyi terjedelem volt ígérve.

Mindezekből látható, hogy a Magy. Orn. Központ fejlődése már az első években olyan lendületet vett, hogy haladásában az 1896-ban bekövetkezett, személyzetbeli nagy változás sem tartóztathatta vissza. Ez az alábbiakból is ki fog tűnni.

hat sie schon bis jetzt, das große Materiale, welches der Chef Otto Herman, ferner Stefan v. Chernel und J. Pungur zur Verfügung stellten. Seither wurde die Sammlung durch 2500 Angaben vermehrt, welche auf separaten Zetteln notirt und mit lateinischen Equivalenten versehen sind.

Die H. D. C. gab bereitwillig ihre Meinungsäußerungen in jeder Angelegenheit, wo sie von den hohen k. ung. Ministerien für Cultus und Unterricht, für Ackerbau, oder von Behörden, Vereinen und Privatpersonen ersucht wurde. Unter Andern hatte sie in 1896, die von 32 Behörden über die zu schützenden, nützlichen Thiere, hauptsächlich Vögel, vorgelegten amtlichen Relationen, welche durch das k. ung. Ministerium für Ackerbau, behufs einer Begutachtung an die Ornitholog. Centrale gesendet wurden, gründlich geprüft und in den dem Ministerium vorgelegten Propositionen mit Freude auch die Thatfache constatirt, daß keine der Behörden unrichtige Veranstaltungen vorschlug, und daß die meisten von ihnen auf die Meinungen der ihnen zur Verfügung stehenden Sachleute, hauptsächlich der Mittelschulprofessoren der Naturgeschichte sich stützten.

Die H. D. C. beschleunigte die Aufstellung neuer Beobachtungsstationen. (Siehe «Neue Beobachtungsnetze» pg. 172 dieses Heftes).

Sie trachtete einheimischen Ornithologen, sofern diese sich an dieselbe wendeten, die Forschungen auf möglichste Weise in jeder Hinsicht, oder wenigstens mit Empfehlungsschreiben zu erleichtern.

Die gesammte Leitung hat der Chef durch schriftlichen und persönlichen Verkehr geführt.

Die Zahl der Aktenstücke vermehrte sich im Grade der Entwicklung des Institutes mit jedem Jahre. Sie war im Jahre 1893 67; 1894 312; in 1895 416; in 1896 stieg sie bis 727, wobei ungefähr 250 Erörterungsbriefe des Chef's nicht mitgerechnet sind.

Das Organ des Institutes, die «Aquila» erschien in 1894 in einer Stärke von 24 Bogen, und seither ist jeder Jahrgang im Inhalte reicher, und im Umfange stärker geworden, so daß der Band von 1896 aus 32 Bogen bestand; obwohl von anfangs her ein von nur aus 14—16 Bogen bestehender Umfang versprochen war.

Aus alldem ist zu sehen, daß die Entwicklung der ung. Ornith. Centrale schon in den ersten Jahren einen solchen Anlauf genommen hat, daß sie mit jener Veränderung, welche im Jahre 1896 im Personale eintrat, in ihrem Vorstreiten nicht zurückgehalten werden konnte. Das wird auch aus dem folgenden hervorleuchten.

Az intézet gyűjteményei.

Az intézet fejlődésének gyors haladását kiválóan bizonyítják azok a gyűjtemények, melyekkel intézetünk, különösen az utóbbi évben gazdagabb lett.

Épen azért jelentésünkben ezen gyűjteményekkel hosszasabban és tüzetesebben kell foglalkoznunk.

A vonulási adatok száma mostanig évenként 6000-rel szaporodott.

A könyvtárban van jelenleg 412 kötet, s közöttük több olyan, igen heeszes munka, a melyet nem egy, igen tekintélyes muzeum könyvtárában hiába keresünk; mint pl. DRESSER nagy műve. Van ezenkívül van gazdag gyűjteményünk különlenyomatokból, melyek legnagyobb részben maguktól a szerzőktől jöttek. A esereviszony 1894-ben 15 szerkesztőséggel és egyesülettel indult meg; 1895-ben 24-re, 1896-ban 26-ra emelkedett, s végül most, a jelen évben 32 egyesületi és magán folyóirat kiadásával állunk esereforgalomban. Ezek között van nem egy elsőrangú tudományos testület és egyesület is. És itt készséges elismeréssel említjük fel Olaszországból H. GIGLIOLI és GIAC. MARTORELLI tanár uraknak és az Észak-amerikai Egyesült Államokból J. ALLEN és CL. MERRIAM urak neveit, itthon pedig a mi Tudom. Akadémiánk tiszteletreméltó titkárnak, SZILY K. urnak nevét, mint a kik az értékes folyóiratokkal való esereviszony létrejöttét megkönnyítették.

Ujabb gyűjteményeink a következők:

1. Bőrgyűjtemény,
2. Begy- és gyomortartalmak gyűjteménye;
3. Fészek-gyűjtemény;
4. Fészekaljok és tojások gyűjteménye.
5. Osteologiai gyűjtemény.

*

1. Bőrgyűjtemény. Az alapját megvetette KOSZTKA LÁSZLÓ úr 1896-ban. (Lásd Aquila III. pg. 241). Azóta a bőrök száma a következőkkel szaporodott.

Sammlungen des Institutes.

Einen vortrefflichen Beweis des schnellen Vortreitens der Entwicklung unserer Centrale liefern jene Sammlungen, mit welchen unser Institut, besonders in dem letzten Jahre bereichert wurde.

Eben deshalb müssen wir uns mit diesen, in unserem Berichte länger und ausführlicher beschäftigen.

Die Zahl der Migrationsdaten vermehrte sich jährlich um 6000 neue.

Die Bibliothek enthält 412 Bände, worunter sich mehrere Werke von hohem Werthe finden, welche man in manchen ansehnlichen Museums-Bibliotheken umsonst sucht, wie z. B. Dressers großes Werk u. a. m. Außerdem besitzen wir auch eine reiche Sammlung von Separat-Abdrücken, welche meistens von den Verfassern geschenkt wurden. Der Tauschverkehr wurde im Jahre 1894 mit 15 Redaktionen und Vereinen angefangen, dies erhob sich im Jahre 1895 auf 24, in 1896 auf 26 und endlich jetzt im laufenden Jahre sind wir mit 32 Vereinen und Redaktionen im Tauschverhältniß. Unter diesen befinden sich mehrere wissenschaftliche Corporationen ersten Ranges. Und wir erwähnen hier mit bereitwilligster Anerkennung die Namen der Herren Prof. S. Giglioli und G. Martorelli in Italien, der Herren Allen und Cl. S. Merriam in den nord-amerikanischen Vereinigten Staaten, und Herrn K. Szily, Obersekretär der Ung. Akademie der Wissenschaften, die uns den Tauschverkehr mit werthvollen periodischen Schriften erleichterten.

Unsere neuentstandenen Sammlungen sind folgende:

1. Balgsammlung;
2. Eine Kropf- und Mageninhalt-Sammlung;
3. Eine Nestsammlung;
4. Sammlung von Gelegen und Eiern;
5. Osteologische Sammlung.

*

1. Balgsammlung. Der Grund zu dieser Sammlung wurde im Jahre 1896. von Herrn L. Koszka gelegt (s. Aqu. 1896. p. 241). Neulich vermehrte sich die Zahl der Bälge mit folgenden Exemplaren.

Ujabb szaporodás. — Neuer Zuwachs.

Fajok — Arten	Ajándékozó neve Name des Schenkers	Példányszám Exemplarzahl
1. Corvus frugilegus	CŐRGEY T.	1
2. Asio accipitrinus	" "	1
3. Asio otus	" "	1
4. Pica major	" "	1
5. Regulus cristatus	" "	1
6. Emberiza schoeniclus	" "	1
7. Pica caudata	CERNEL J.	1
8. Anser albifrons	HERMAN O.	1
9. Tringoides hypoleucus	DR. MÁRTONFFY L.	1
10. Circus aeruginosus	SZALAY L. E.	1
11. Motacilla flava	" " "	1
12. Totanus calidris	" " "	1
13. Querquedula circaea	" " "	1
14. Larus ridibundus	" " "	1
15. Limosa algocephala	SÁRKÁNY F.	1
16. Querquedula circaea	" "	1
17. Cerchneis vespertina ♂, ♀	DR. WARTHA W.	2
18. Ciconia alba	HAUER BÉLA	1
19. Mergus merganser { felállítva } { Aufgestellt }	SAÁROSSY-KAPPELLER F.	1
	Összesen	20

A börgyűjtemény áll ezidő szerint összesen 122 drbból.

2. Begy- és gyomortartalmak gyűjteménye. Ez a gyűjtemény, — melyet mi rövidség okáért csak *Ingluvialium Collectio* vagy még rövidebben *Ingluvialia* néven fogunk nevezni, — annál körülménynél fogva bir különös becsesél, hogy ennek segítségével válik lehetővé a madarak hely, idő és különböző körülmények szerint változó táplálékának meghatározása s ezzel együtt megállapítható lesz nemcsak egyes madárfajok hasznos vagy káros volta, hanem ezen hasznosságuknak vagy károságuknak a mértéke is.

Ennek a gyűjteménynek alapját chernelliázi CERNEL ISTVÁN úr vetette meg avval a küldeménynyel, a mely folyó év márczius hó elején érkezett be a M. O. Központhoz és a mely 159 kis katulyában elhelyezett *ingluvialie*-t tartalmazott, melyben 95 madárfaj van reprezentálva. Ebből 90 katulya, melyben nagyobbára izellflábúaktól, vagy más alsóbbrendű állatalakoktól származó roncsalékok vannak, meghatározás végett a kir. magy. rovar-tani állomásra küldetett; 59, növényi és vegyes roncsalékot tartalmazó katulya pedig hasonló czélból a kir. magvizsgáló állomáshoz tétetett át. A többi ka-

Die Balgsammlung besteht der Zeit aus 122 Exemplaren.

2. Kropf- und Mageninhalt-Sammlung. Diese Sammlung — welche wir der Kürze halber — *Ingluvialien-Sammlung* nennen werden, ist durch den Umstand von sehr hohem Werthe, daß durch dieselbe die nach den Localitäten, Jahreszeiten und verschiedenen Umständen sich ändernde Nahrung der Vögel zu bestimmen ermöglicht wird und zugleich nicht nur die Schädlichkeit und Nützlichkeit einzelner Vogelarten, sondern auch das Maß dieser Schädlichkeit und Nützlichkeit festgestellt werden kann.

Das Fundament zu dieser Sammlung legte Herr St. v. Cernel zu Chernelháza mit jener Sendung, welche Anfangs März laufenden Jahres ankam und in 159 kleinen Schachteln eingetheilten *Ingluvialien* — worin 95 Vogelarten repräsentirt sind — enthielt. 90 Schachteln mit größtentheils von Arthropoden oder anderen niederen Thierformen herstammenden Überresten wurden behufs Determinirung an die kön. Ung. Entomologische Station gesendet; 59 Schachteln mit pflanzlichen oder gemischten Überresten wurden mit gleichem Zwecke an die kön. Samenuntersuchungs-Station geschickt; die Bestimmung des Inhaltes der übrigen Schachteln —

tulya tartalmának — különböző, kisebb emlős-állatok és más gerincesek roncsalékjai — meghatározásáról a M. O. K. más uton gondoskodik.

A CHERNEL ISTVÁN úr ajándékának különben is igen figyelemreméltó becsét, azon kívül, hogy minden példánynál pontosan fel vannak jegyezve az adatok, nem kis mértékben emeli a külső kiállítás esinos volta is.

A katulyák különböző nagyságúak, a kisebbek $5 \times 3.2 \times 1.2$, a nagyobbak $5.6 \times 3.6 \times 1.6$ cm. terjedelműek; hasonló arányúak a még nagyobbak. A katulyák oldalai piros, fényes papírral vannak bevonva, s feketén szegélyezett fehér tetőlapjukon, legelől a gyűjtő neve áll, az után jönnek a madár faji és ivari megnevezései és a helyi és idői datumok.

A m. kir. földmívelési magas Miniszterium a főnöknök felterjesztett jelentéséből értesülvén, ezért az ajándékért elismerő köszönetet nyilvánított. Alig kapta meg CHERNEL ISTVÁN úr ezt a magas elismerést, intézetünket már megint egy második küldeménnyel örveudeztette meg, mely 156 katulyában elhelyezett s 68 madárfajtól származó *ingluvialé-t* tartalmazott.

A M. Orn. Központ a buzgó munkatársnak ez alkalommal is meleg szavakban mond köszönetet a fontos ajándékért. Elismerésképen megemlítjük itt még, hogy ezen gyűjtemény gyarapításához SZALAY L. ELEMÉR intézeti rendes gyakornok úr is hozzájárult 11 példány begyűjtésével.

És most jön az

Ingluvialium Collectio jegyzéke.

I Chernel első küldeménye.

Erste Sendung v. S. Chernel.

A. Rovar- vagy más alsóbbrendű állat-roncsalékokat tartalmazók:

Mit Ueberresten von Insekten oder anderen niederen Thieren:

Fajok — Arten	Katulyák szám Sabl. d. Schachteln
Accentor modularis	1
Acrocephal. arundinaceus	1
" " palustris	1
Aegithalus (= Orites) caudatus	3
Anthus campestris	1
" pratensis	2
Botaurus stellaris	1

Überreste von verschiedenen kleineren Säugethieren und anderen Vierbehrten, — wird die U. O. Centrale auf einem anderen Wege vermittelt.

Den ohnehin ansehnlichen Werth dieses Geschenkes des Herrn St. Chernel erhöht außer den bei jedem Exemplare pünktlich angegebenen Daten, auch die Zierlichkeit der äußeren Ausstattung, in nicht geringem Maaße.

Die Schachteln sind von verschiedener Größe; die kleineren haben eine Ausdehnung von $5 \times 3.2 \times 1.2$, und die größeren $5.6 \times 3.6 \times 1.6$ Cm. und mit gleichen Proportionen die noch größeren. Die Seiten der Schachteln sind mit rothem, glänzendem Papiere überzogen und auf ihrer mit schwarzen Linien eingesäumten, weißen Oberplatte steht obenan der Name des Sammlers, dann folgt die Benennung der Species und des Geschlechtes des Vogels, endlich die Lokal- und zeitlichen Daten des Sammelns.

Das k. ung. hohe Ministerium für Ackerbau verständig durch eine von dem Chef vorgestellte Anmeldung, hat für dieses werthvolle Geschenk den Ausdruck anerkennenden Dankes gegeben. Kaum hat Herr Chernel die hohe Anerkennung erhalten, bereicherte er unser Institut mit einer zweiten Sendung, bestehend aus 156 Schachteln mit von 68 Vogelarten herstammenden Ingluvialien.

Die U. O. C. drückt unserem eifrigem Mitarbeiter auch bei dieser Gelegenheit ihren besten Dank für das schöne Geschenk aus. Anerkennend erwähnen wir hier, daß zur Vermehrung dieser neuen Sammlung auch Herr E. L. Szalay — Praticant der U. O. C. — beitrug, indem er 11 Stück Ingluvialien verschaffte. Und jetzt geben wir ein

Verzeichniß der Ingluvialien-Sammlung.

Fajok — Arten	Katulyák szám Sabl. d. Schachteln
Caprimulgus europæus	1
Certhia tinnunculus	2
Certhia familiaris	1
Cinclus aquaticus	1
Corvus cornix	1
Crex (= Ortygometra) crex	1
Daulias (= Erithacus) lusciniæ	1
" " philomela	1
Emberiza citrinella	1
" schoeniclus	1
Falco subbuteo	1
Fringilla cœlebs	4
Gallinago gallinago (scolopacina Bp.)	1
Glaucidium noctuum	1

Fajok — Arten	Katulyák szám Zahl b. Zählstein	Fajok — Arten	Katulyák szám Zahl b. Zählstein
Hypolais philomela	1	Chrysomitris spinus	1
Lanius collaris	2	Emberiza citrinella	2
“ minor	2	Passer domesticus	1
Locustella fluviatilis	2	Phasianus colchicus	1
“ naevia	2	Pica pica (= rustica)	1
Motacilla alba	3	Pyrrhula pyrrhula (= major)	3
“ flava	1	Serinus serinus (= hortulanus)	1
Muscicapa collaris	1	Tetrao tetrax	1
“ grisola	1	“ urogallus	2
Numenius phaeopus	1	Turdus merula	3
Oriolus oriolus (= gallula)	2	“ pilaris	1
Parus caeruleus	2	Turtur turtur (= vulgaris)	6
“ major	4		
“ palustris communis	2		
Pavonella (= Philomachus) pugnax	1	<i>C. Vegyes táplálékot tartalmazók:</i>	
Phylloscopus sibilator	1	<i>Mit gemischtem Inhalte:</i>	
“ trochilus	1	Alauda arvensis	2
Pratincola rubetra	1	Anas boschas	4
“ rubicola	1	Fringilla coelebs	1
Regulus regulus (= cristatus)	1	Fuligula nyroca	1
Remiza (= Aegithalus) pendulinus	2	Garrulus glandarius	1
Ruticilla phoenicea	1	Nucifraga caryocatactes	1
“ tithys	1	Ortygometra porzana	1
Sturnus vulgaris	3		
Sylvia atricapilla	4	<i>D. Gerinczes állatok: maradványait tartalmazók:</i>	
Sylvia curruca	1	<i>Mit Ueberresten von Rückgrat-Thieren:</i>	
“ nisorica	1	Cerchneis tinnuncula	2
“ simplex (= hortensis)	3	Falco arsalon	1
“ cinerea	1	Asio otus	1
Tichodroma muraria	2	Glaucidium noctuum	3
Totanus fuscus	1	Sterna hirundo	1
“ (= Tringoides) hypoleucus	1	Otis tarda	1
Troglodytes (= Anorthura) troglodytes	2	Parus caeruleus	1
Turdus merula	4	Spatula clypeata	1
“ musicus	1	Tetrao tetrax	1
Vanellus vanellus (= cristatus)	2	Turdus merula	1
<i>B. Mag- s egyéb növényrészeket tartalmazók:</i>		II. Második küldemény. — Zweite Sendung.	
<i>Mit pflanzlichen Ueberresten:</i>		Accentor modularis	6
Accentor alpinus	1	Alauda arvensis	2
Alauda cristata	1	Alauda cristata	1
Anas crecca	5	Anas boschas	2
Bonasia (= Tetrao) bonasia	2	Anas crecca	1
Carduelis carduelis (= elegans)	3	Anas querquedula	2
Chloris (= Ligurinus) chloris	2	Anthus pratensis	3
Coccothraustes coccothraustes (= vulgaris)	3	Aquila chrysaetus	1
Columba palumbus	2	Asio accipitrinus	19
Corvus cornix	1		

Fajok — Arten	Katulyák szám Zahl d. Exemplaren	Fajok — Arten	Katulyák szám Zahl d. Exemplaren
<i>Branta bernicla</i>	1	<i>Phasianus colchicus</i>	1
<i>Carduelis carduelis</i> (= <i>elegans</i>)	2	<i>Phylloscopus acredula</i>	1
<i>Certhia familiaris</i>	2	<i>Picus</i> (= <i>Gecinus</i>) <i>canus</i>	2
<i>Charadrius pluvialis</i>	1	<i>Picus</i> (= <i>Gecinus</i>) <i>viridis</i>	2
<i>Chloris</i> (= <i>Fringilla</i>) <i>chloris</i>	1	<i>Pratincola rubicola</i>	2
<i>Chrysomitris spinus</i>	2	<i>Pyrrhula pyrrhula</i> (= <i>major</i>)	2
<i>Coccothraustes coccothraustes</i> (= <i>vulg.</i>)	2	<i>Regulus regulus</i> (= <i>cristatus</i>)	4
<i>Columba oenas</i>	1	<i>Ruticilla tithys</i>	6
<i>Columba palumbus</i>	3	<i>Serinus serinus</i> (= <i>hortulanus</i>)	1
<i>Dendrocopus major</i>	4	<i>Sitta europæa</i>	5
<i>Dendrocopus medius</i>	2	<i>Spatula clypeata</i>	1
<i>Dendrocopus minor</i>	2	<i>Sturnus vulgaris</i>	3
<i>Emberiza calandra</i> (= <i>miliaria</i>)	1	<i>Syrnium aluco</i>	2
<i>Emberiza citrinella</i>	1	<i>Tetrao tetrix</i>	1
<i>Emberiza schoeniclus</i>	2	<i>Tetrao urogallus</i>	1
<i>Erismatura leucocephala</i>	1	<i>Tichodroma muraria</i>	1
<i>Erithacus rubecula</i>	2	<i>Totanus hypoleucus</i>	2
<i>Fringilla coelebs</i>	5	<i>Troglodytes</i> (= <i>Anorthura</i>) <i>troglydites</i>	6
<i>Fringilla montifringilla</i>	3	<i>Turdus iliacus</i>	1
<i>Fulica atra</i>	2	<i>Turdus merula</i>	2
<i>Fuligula clangula</i>	2	<i>Turdus musicus</i>	1
<i>Fuligula ferina</i>	3	<i>Turdus pilaris</i>	2
<i>Fuligula marila</i>	1	<i>Turdus viscivorus</i>	1
<i>Garrulus glandarius</i>	3	<i>Upupa epops</i>	1
<i>Grus grus</i> (<i>cinerea</i>)	1		
<i>Gyps fulvus</i>	1	III. Szalay L. Elemér urtól. — Von Herrn L. G. Szalay.	
<i>Hydrochelidon nigra</i>	1	<i>Podiceps nigricollis</i>	2
<i>Lanius excubitor</i>	1	<i>Circus aruginosus</i>	1
<i>Larus ridibundus</i>	2	<i>Cerchneis timuncula</i>	1
<i>Motacilla alba</i>	4	<i>Vanellus vanellus</i>	2
<i>Oriolus oriolus</i> (= <i>galbula</i>)	1	<i>Larus ridibundus</i>	2
<i>Parus ater</i>	1	<i>Gallinago scolopacina</i>	1
<i>Parus coeruleus</i>	4	<i>Saxicola oenanthe</i>	1
<i>Parus palustris communis</i>	1	<i>Spatula clypeata</i>	1
<i>Passer domesticus</i>	2	<i>Querquedula circia</i>	2

Áll tehát ez a gyűjtemény 328 ingluviale példányból, mely 120 madárfajtól ered.

3. Fészkek gyűjtemény.

Ennek alapját ERRL GUSZTÁV m. kir. erdőmester úr (Liptó-Ujvár), vetette meg azon 28 drb fészket tartalmazó küldeménynyel, mely f. év február 25-én érkezett intézetünkhez rövid levél kíséretében, melyben az ajándékozó tudatja, hogy a *Cypselus melba* fészke az Adriai tenger mellékéről, Carlopago környékéről került. A többi darabok Liptó megyéből valók. Minden fészeknél meg van adva a találási hely és idő.

Diese Sammlung besteht also aus 328 Ingluvial-Exemplaren, wobei 120 Species repräsentiert sind.

3. Nestsammlung. Das Fundament dieser Sammlung bildet jenes, 28 Nester enthaltende Geschenk des Herrn Gustav Er t l, Oberforstmeister in Liptó-Ujvár, welches am 25-ten Februar laufenden Jahres an unser Institut in Begleitung eines kurzen Briefes ankam, worin der Einsender bekant gibt, daß das in der Sendung enthaltene Nest von *Cypselus melba*, aus der Umgebung von Carlopago in der adriatischen Region her stammt. Die andern aber alle sind aus dem Liptauer Comit. — Bei jedem Neste ist Fundort und Datum angegeben.

Fajok — Arten	Fészkek száma Zahl der Nester	Fajok — Arten	Fészkek száma Zahl der Nester
<i>Acanthis cannabina</i> L.	1	<i>Tringoides hypoleucus</i> L.	1
<i>Orites caudatus</i> L.	2	<i>Hypolais icterina</i> Vieill.	1
<i>Ruticilla cairii</i> Gerb.	1	<i>Ficedula sibilatrix</i> Bechst.	1
<i>Ruticilla tithys</i> Scop.	1	<i>Motacilla alba</i> L.	1
<i>Accentor modularis</i> L.	1	<i>Turdus torquatus</i> L.	1
<i>Fringilla coelebs</i> L.	1	<i>Cinclus aquaticus</i> Bechst.	1
<i>Emberiza citrinella</i> L.	2	<i>Alauda arborea</i> L.	1
<i>Sylvia hortensis</i> Bechst.	1	<i>Lanius collurio</i> L.	1
<i>Muscicapa grisola</i> L.	1	<i>Turdus musicus</i> L.	1
<i>Chloris</i> (= <i>Ligurinus</i>) <i>chloris</i> L.	2	<i>Troglodytes</i> (= <i>Anorthura</i>) <i>troglodytes</i> L.	1
<i>Serinus hortulanus</i> Koch	2	<i>Cinclus melanogaster</i> Brehm.	1
<i>Saxicola oenanthe</i> L.	1	<i>Cypselus melba</i>	1

4. Fészkekajlak és tojások gyűjteménye.

Kezdetét vette az 1896. év őszén a SÁRKÁNY F. úr ajándékával.

Áll a következőkből:

4. Gelege- und Eierammlung. Sie hat den Anfang im November des Jahres 1896, mit dem Geschenke des Herrn SÁRKÁNY genommen. Sie besteht aus folgenden:

Fajok — Arten	Ajándékozó neve Name des Ehenters	Tojások száma Zahl der Eier
1. <i>Limosa aegocephala</i>	SÁRKÁNY F.	4
2. <i>Vanellus cristatus</i>	SÁRKÁNY F.	4
3. <i>Alauda arvensis</i>	PUNGUR Gy.	3
4. <i>Emberiza citrinella</i>	" "	4
5. <i>Fringilla cannabina</i>	" "	3
6. <i>Gallinula chloropus</i>	" "	4
7. <i>Lanius minor</i>	" "	4
8. <i>Passer montanus</i>	" "	4
9. <i>Perdix cinerea</i>	" "	3
10. <i>Pica caudata</i>	" "	4
11. <i>Ruticilla phoenicea</i>	" "	3
12. <i>Saxicola oenanthe</i>	" "	5
13. <i>Sylvia cinerea</i>	" "	5
14. <i>Asio accipitrinus</i>	Dr. LENDL Ad.	2
	összesen:	52 db.

5. Collectio osteologica.

Mellesontok. Ez a gyűjtemény még csak a kezdet kezdetén van.

Brustbeine. Diese Collection ist erst im «initium initii».

Fajok — Arten	Ajándékozó neve Name des Ehenters
<i>Nyctala tengmalmi</i>	Dr. LENDL A.
<i>Aquila chrysaetus</i>	" " "
<i>Circus aeruginosus</i>	SZALAY L. ELEMÉR
<i>Larus ridibundus</i>	" " "
<i>Onocrotalus pelecanus</i>	Dr. ALMÁSY GYÖRGY

Személyzet.

A M. O. K. jelenleg a következő személyzettel működik :

Rendes szakmegfigyelő: belföldi 43, külföldi 5; összesen 48.

Önkéntesen csatlakozó magántudósító 4.

A kir. kincstári, vallás-alapítványi és más erdőhatóságok megfigyelőinek állomása 300.

Levelező tag: belföldi 22, külföldi 17, összesen 39.

Tiszteleti tag: belföldi 7, külföldi 24, összesen 31.

A Magyar Ornithologiai Központ hivatalos személyzete áll :

Főnök: Herman Ottó.

Asszisztens: Pungur Gyula, szolgálattételre berendelt tanár. Külső önkéntes: Gyulai Gaal Gaston, belső önkéntes: Kállay Ubul.

Két gyakornok: Csörgey Titusz bölcészettan hallgató és Szalay L. Elemér orvostan hallgató.

Önkéntesen csatlakozott: Föt. Hegyfoky Kabos plébános úr mint meteorologus és Nécsey István festőművész úr mint illusztrátor.

Végül felemlítjük, hogy az intézet látogatóinak száma a múlt 1896 januárjától mostanig volt 117, ezek között több kül- és belföldi jeles szakember és előkelő állású férfiak.

Sharpe R. B. levele.

Intézetünk főnöke megkereste volt SHARPE BOWDLER RICHÁRD-ot a British Museum egyik híres kustosát az angol megfigyelő állomások jegyzékének közlése iránt. A nagynevű angol ornitologus a következő levéllel felelt :

«London, Brit. Mus. 1897 márcz. 20.

Kedves Hermanom!

Még nem voltam képes megszerezni Önnek a vonulási állomások jegyzékét, mivel EAGLE CLARKE beteg lévén, áthelyeztetett. Épen most akarom megszüretni egy már hozzá küldött levelemet, hogy mihelyt egészsége annyira javul, hogy levelezhetik, azonnal írjon Önnek. Legszívélyesebb nagyra becsüléssel

legőszintébb barátja
SHARPE R. B.

Personale. Die U. D. C. arbeitet gegenwärtig mit folgendem Personale :

Ordentliche Beobachter sind: zusammen 48, wo von 43 inländische und 5 ausländische.

Freiwillig beigetretene Privat-Correspondenten 4.

Die Stationen der Observatoren, der Forstbehörden von dem kön. Aerare und dem Religionsfond zc. 300.

Correspondierende Mitglieder: inländische 22, ausländische 17, zusammen 39.

Ehrenmitglieder: inländische 7, ausländische 24, zusammen 31.

Das amtliche Personale des Institutes besteht :

Chef: Otto Herman.

Assistent: Prof. N. Pungur, der Anstalt zugetheilt.

Externer Volontair: Gaston v. Gaal von Gyula, Bearbeiter der Zugdaten von Ungarn: interner Volontair Ubald von Kállan.

Ordentliche Praktikanten: Titus Csörgey Stud. Phil. und L. Elemér v. Szalay, Stud. Med.

Außerdem haben sich freiwillig angeschlossen: Sr. Hochwürden Jacob Hegyfoky, r. k. Pfarrer zu Turfeve, als Meteorolog, und Herr Stefan v. Nécseny, Künstler als Illustrator.

Endlich haben wir noch zu erwähnen, daß sich die Zahl der Besucher und Gäste des Institutes, seit dem 1. Jänner 1896 bis Ende Mai laufenden Jahres auf 117 erhob, worunter mehrere aus- und inländische hervorragende Fachgelehrte und Männer vornehmen Ranges und Standes.

Ein Brief von R. B. Sharpe.

Der Chef der U. D. C. hatte Herrn R. B. Sharpe, den berühmten Kustos vom Brit. Mus., um die Mitteilung des Verzeichnisses der englischen Beobachtungsstationen ersucht. Der vortreffliche englische Ornitholog antwortete mit folgendem Briefe.

British Museum etc. London March 20. 1897.

My dear Herman,

I have not been able yet to get you the list of Migration stations, as EAGLE CLARKE is ill, and has been ordered away. I am going to get a better forwarded to him, so that he may write to you as soon as he is well enough to correspond. With kindest regards, Believe me

your sincere friend
R. Bowdler Sharpe.

P. S. Milyen szálnalmas összeesése az Ornitológiai kongresszusnak ama Budapesten töltött örökre feledhetetlen idő után! *Soha* sem lesz több hasonló kongresszusunk!»

Megelegedés érzésével tesszük közzé ezt a levelet, mint élénk tamjelét annak a rokonszenvnek, a melyet irántunk e jeles angol tudós állandólag megőrizett, s még inkább mint bizonyítékát annak, hogy a II. Ornitológiai Nemzetközi Kongresszusra maga SHARPE B. R. is, — kit bizonyára külsőségek nem képesek megvesztegetni, — még hat év múlva is élénken emlékezik vissza; egy ösztön ez nekünk a további munkára, annyival is inkább, mert — a mint SHARPE leveléből is kitűnik — a kongresszus után csakugyan félreismerhetetlen visszaesés tapasztalható. A Magyar Ornithológiai Központ, mint ama Budapesten tartott kongresszusnak kifolyása igyekszik azt a zászlót és azt az irányt követve, a melylyel 1891-ben a különböző nemzeteknek képviselőit fogadtuk volt, ezután is lankadatlan kitartással s önzetlenül tovább működni. Azon biztos hitben vagyunk, hogy munkálódásunkban minden hazai ornitologus hűségesen támogatni fog.

Különben tudunk szerint mozgalom van megindulva, melynek czélja, hogy — azon esetre, ha a III. Nemzetközi Kongresszus 1900-ban, Párisban nem volna megtartható, akkor az ornitologusok a Balkán-félsziget valamely pontján ejtsék meg nemzetközi összejövetelüket. Ez az eshetőség Drezdában, a német Ornithológiai Társaság évi közgyűlése alkalmával magán úton jött szóba s tetszéssel találkozott.

Personalia.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 28,195 III.—1897. számú leiratával a M. Ornith. Központ főnökének javaslatára a következő kinevezéseket fogantatosította:

I. A Magy. Orn. Központ tiszteleti tagjaivá:

1. Gróf FORGÁCH KÁROLY ő nagyméltósága Ghymesen a madárvonulási pontos megfigyelések körül kifejtett érdemeinek elismeréséül.

2. Főtisztelendő HEGYFÖKY KÁROLY plébános úr Turkevén, azon szolgálatainak elismeréséül, melyeket az avifenologia terén, különösen a meteorológiának úttörő összehasonlító alkalmazása által tett.

P. S. What a pitiable collapse of the Ornithological Congress! And after that splendid and never-to-be-forgotten time at Budapest. We shall never have such an other Congress.

Mit dem Gefühle der Genugthuung teilen wir diesen Brief mit, als ein Zeichen jener Sympathie, welche dieser ausgezeichnete englische Gelehrte uns stets bewahrt hat, und noch mehr als einen Beweis dessen, daß der II. Internationale Ornithologische Congress selbst bei R. B. Sharpe, — der sich durch Neußerlichkeiten nicht blenden läßt, — selbst nach sechs Jahren noch in lebhaftester Erinnerung steht: ein Sporn ist dies für uns auch ferner zu arbeiten, um so mehr, da — wie es auch der Brief von Sharpe andeutet — ein Rückgang nach dem Congresse wirklich unverkennbar ist. Die Ung. Orn. Centrale — als Ausfluß des Congresses — strebt unter jener Fahne und in jener Richtung, mit welchen wir im Jahre 1891 die Repräsentanten der verschiedenen Nationen empfangen hatten, mit Ausdauer und Selbstlosigkeit sich in reger Action zu erhalten. Wir sind der festen Zuversicht, daß uns in unserer Arbeit, alle unsere vaterländischen Ornithologen treu bleiben werden.

Uebrigens ist unserer Wissens eine Bewegung im Zuge, welche es bezweckt, daß für den Fall, als der III. internationale Congress im Jahre 1900 in Paris nicht zu Stande kommen sollte, ein internationales Rendezvous der Ornithologen auf einem gewissen Punkte der Balkanhalbinsel erfolgen möge. Diese Eventualität kam privatim in Dresden, gelegentlich der Jahresversammlung der deutschen ornithol. Gesellschaft, zur Sprache und fand Anklang.

Personalia.

Se. Excellenz der Herr königl. Minister für Cultus und Unterricht hat sub Nr. 28195/III. 1897, auf Vorschlag des Chefs der Ung. Ornithologischen Centrale folgende Ernennungen vollzogen.

I. Zu Ehrenmitgliedern der U. O. G.

Se. Excellenz Herrn Grafen Karl Forgách zu Ghymes in Würdigung seiner Verdienste um die exacte Beobachtung des Zuges der Vögel.

Se. Hochwürden Herr Jacob Hegyföky, r. f. Pfarrer zu Turkeve in Würdigung seiner Verdienste, welche er sich auf dem Gebiete der Aviphanologie, besonders durch bahnbrechend vergleichende Anwendung der Meteorologie erworben hat.

3. B. d'HAMONVILLE LAJOS úr Château-Manonville-ben, az avifenologia terén kifejtett kitünő tevékenységéért és a M. O. K. törekvéseinek önzetlen támogatásáért.

II. **Levelező tagokul**, a rendes megfigyelők közül a avifenologia terén tanúsított fáradozásaik méltatásául:

1. Dr. GREISZIGER MIHÁLY orvos úr Szepes-Bélán;
2. VADAS JENŐ kir. erdőtanácsos és akadémiai tanár úr Selmeczbányán;
3. GRETZMACHER GYULA főbányatanácsos és tanár úr Selmeczbányán;
4. Ns. WACHENHUSEN ANTAL cs. és k. vadász-őrnagy úr, ez idő szerint Aradon;
5. FÖLDES JÁNOS kir. főerdész úr Német-Palánkán;
6. ERTL GUSZTÁV kir. erdőmester úr Liptó-Ujváron.

*

Az állandó megfigyelők közé felvétettek:

1. RÓNAY ANTAL m. k. főerdőtanácsos Ungváron;
2. KALLINA KÁROLY m. k. főerdőmester Gödöllőn;
3. KÓCSY JÁNOS m. k. erdőmester, Sepsi-Szent-Györgyön;
4. MJAZOVSKY KÁROLY m. k. erdőmester Kolozsvárt;
5. BARLAY SÁNDOR m. k. főerdőmester Lippán;
6. SZABÓ ADOLF m. k. erdőigazgató Máramaros-Szigeten.

*

A Központ-hoz csatlakoztak:

a) mint *megfigyelők*:

1. SCHENK JAKAB bölcészettan hallgató ez idő szerint Kolozsvárt;
 2. SCHUCH MIHÁLY tanító Új-Bessenyőn;
- b) Mint egelőre külső kisegítők:
- Dr. KRAMMER FERDINÁND tanár Békés-Csabán;
- POSCH KÁROLY tanító Czinkotán.

Herrn Baron Louis d'Hamonville zu Château Manonville für seine ausgezeichnete Thätigkeit auf dem Gebiete der Aviphänologie und selbstlose Unterstützung der Bestrebungen der M. O. K.

II. Zu correspondierenden Mitgliedern die ordentlichen Observatoren.

Zu Würdigung der Verdienste auf dem Gebiete der Aviphänologie:

1. Herrn Dr. Michael Greißiger, Arzt zu Szepes-Béla;
2. Herrn Professor und k. Forstsrath Eugen Vadas zu Selmeczbánya;
3. Herrn Oberberggrath und Professor Julius Gretzmacher zu Selmeczbánya;
4. Herrn Major der k. u. k. Jägertruppe Anton Edler von Wachenhufen, derzeit zu Arad;
5. Herrn kön. Oberförster Johann Földes zu Német-Palánka;
6. Herrn k. Forstmeister Gustav Ertl zu Liptó-Ujvár.

*

Zu die Reihe der ständigen Beobachter wurden aufgenommen:

1. Herr Anton Ronay kön. Oberforstsrath zu Ungvár;
2. Herr Karl Kallina kön. Oberforstmeister zu Gödöllő;
3. Herr Johann Kócsy kön. Forstmeister zu Sepsi-Szent-György;
4. Herr Karl Mjazyovsky kön. Forstmeister zu Klausenburg;
5. Herr Alexander Barlay kön. Oberforstmeister zu Lippa;
6. Herr Adolf Szabó kön. Forstdirector zu Máramaros-Sziget.

*

Der Centrale haben sich angeschlossen:

a) als Beobachter:

Stud. phil. Jacob Schenk derzeit in Klausenburg;

Lehrer Michael Schuch zu Új-Bessenyő;

b) als Externisten vorläufig zur Aushilfe:

Prof. Dr. Ferdinand Krammer zu Békés-Csaba.

Lehrer Karl Pojch zu Czinkota.

NEKROLOG.

Gætke Henrik.

1814—1897.

Heinrich Gætkke.

1814—1897.

Ennek az évnek első napja nagy veszteséget hozott az ornitológiára. GÆTKE HENRIK. Helgoland madárőre, újév napján örökre lezárván szeméit, hű vadásztársait követte amaz örök vadászterületekre, honnan nincs visszatérés.

GÆTKE HENRIK-kel az élet színpadáról a madárvilágnak, különösen a vonulásnak legkitartóbb megfigyelője tűnik el.

Teljesen lemondva amaz inger gyönyöréről, mely a váltakozó viszonyok között a kutatót zónáról-zónára sarkalják, megtelepedett Helgolandon s ezen a 0.55 qklm-en megalkotá a maga világát, mely 62 éven át neki mindene: munka és élvezet volt; munkájának eredménye pedig jelentékeny szolgálat a tudomány számára s a legszebb és legtartósabb emléke egy komoly férfinak.

GÆTKE 1814 május 19-én született a Mark Pitzwalk nevű városkájában: kereskedő lón, de hajlamai a festészetre ösztönzik és tanulmányai Helgolandba vezették, hol az akkori angol kormányzó leányával kötött házasságánál fogva otthoniasan letelepedék. Semmi sem természetesebb, mint hogy egy olyan eleven szellemnek figyelmét, mint a GÆTKE-é volt, nem kerülhették el a Helgoland köszirtjein váltakozó madárvilágjelenségei, s ebből következett, hogy életének és megfigyeléseinek folyamán, Helgolandra nézve nem kevesebb mint 397 madárfajt állapított meg, s ezek közt sok olyant, melynek ebben a zónában való eljövetele szinte talányosnak tűnik fel. A bizonyítékok a helgolandi biológiai állomáson vannak felállítva.

GÆTKE HENRIK mint a Magy. Orn. Központnak tiszteletbeli tagja, az intézetet nagyon kedvelte. Az 1894. évi tavaszi vonulási jelenségeknek ama megfigyelései, melyeket az «Aquila» számára beküldött,* bizonyára az utolsók közé tartoznak, a melyeket még képes volt eszközölni; ezt követé még két, a központ főnökéhez intézett levél, melyre aztán jött a végelszenderülésről szóló hírig tartó szünet.

* Aquila I. (1894.) 46. oldal.

Der erste Tag dieses Jahres brachte der Ornithologie einen schweren Verlust. Heinrich Gætkke, der Vogelwart von Helgoland, schloß am Neujahrstage für ewig seine Augen und folgte seinen getreuen Jagdgenossen in die ewigen Jagdgründe, woher es keine Wiederkehr gibt.

Mit Heinrich Gætkke verschwindet von der Bühne des Lebens einer der beharrlichsten Beobachter der Vogelwelt, besonders des Zuges.

Er entjagte vollkommen dem Genuße jenes Reizes, welcher den wechselnden Verhältnissen, dem Forschen von Zone zu Zone innewohnt; er faßte Fuß auf Helgoland und schuf sich auf diesem 0,55 qkm seine eigene Welt, welche ihm volle 62 Jahre Alles war, Arbeit und Genuß, und das Ergebniß der Arbeit ist ein bedeutender Dienst für die Wissenschaft, das schönste und dauerhafteste Denkmal für den ersten Mann.

Gætkke wurde am 19. Mai 1814 in Pitzwalk in der Mark geboren, wurde Kaufmann, doch trieb es ihn zur Malerei und seine Studien führten ihn nach Helgoland, wo er sich in Folge seiner Heirath mit der Tochter des damaligen englischen Gouverneurs häuslich niederließ. Es konnte nicht verfehlen, daß einem so lebhaftem Geiste, wie jenes Gætkes war, die Erscheinungen der Vogelwelt des Felsens von Helgoland entgehen werden und so kam es, daß er im Laufe seines Lebens und Beobachtens nicht weniger als 397 Vogelarten, darunter viele, deren Vorkommen in dieser Zone beinahe räthselhaft erscheint, für Helgoland bestätigte. Die Belege sind in der Biologischen Station auf Helgoland aufgestellt.

Heinrich Gætkke war Ehren-Mitglied der Ung. Ornithol. Centrale und der Anstalt sehr zugethan. Die Beobachtungen über die Zugerscheinungen im Frühjahr 1894, welche er der «Aquila» zukommen ließ,* gehören gewiß zu den letzten, welche er noch zu machen im Stande war: es folgten noch zwei Briefe an den Chef der Anstalt, und dann folgte eine Pause, welche bis zur Nachricht über das erfolgte Ableben anhält.

* Aquila I. 1894 p. 46.

GETKE HENRIK főmunkája: «Die Vogelwarte Helgoland, Braunschweig, 1891», angolul ezímen: «Heligoland as an Ornithological observatory, Edinburgh, 1895.» A német kiadást Dr. BLASIUS R., az angolt pedig ROSENSTOCK R. rendezte sajtó alá. Ezzel a könyvvel azonban a GETKE gyűjtötte kincs távolról sines kimerítve; mert a madárvonulás tüneteibe való mélyebb bepillantást majd csak azoknak a szerfelett pontosan vezetett naplónak feldolgozása, a melyeket magam közvetlen látásból ismerek, teszi majdán lehetővé. Ezekben a naplókban a madárvilág mozgalma a meteorologiai jelenségekkel a legpontosabb összefüggésben van feltüntetve.

Szerfelett kívánatos, hogy ez a szakértői kéz által végzendő munka, a lehető leghamarább eszközöltessék.

GETKE HENRIK élete szép volt. Neki megadatott az, a mi kevésnek jutott, hogy t. i. egészen hajlamainak szentelhette magát, e hajlamok megérlelték a gyümölesöt: az ő könyvét, melyről elmondta, hogy életalkonyát megaranozá.

Béke legyen hamvain!

Heinrich Gaetke's Hauptwerk ist «Die Vogelwarte Helgoland, Braunschweig 1891», englisch unter dem Titel «Heligoland as an Ornithological observatory, Edinburgh 1895». Die deutsche Ausgabe redigirte Dr. R. Blasius, die englische R. Rosenstock. Mit diesem Buche ist aber der Schatz, welchen Gaetke, gesammelt bei weitem nicht erschöpft: denn den tieferen Einblick in den Vorgang des Vogelzuges wird erst die Bearbeitung der ungemein pünktlich geführten Tagebücher, welche ich aus eigener Anschauung kenne, gestatten. In diesen Tagebüchern erscheint die Bewegung in der Vogelwelt im genauesten Zusammenhang mit den meteorologischen Erscheinungen.

Es ist höchst wünschenswerth, daß diese Bearbeitung von kundiger Hand, so bald als nur immer möglich, besorgt werden möge.

Heinrich Gaetke's Leben war schön. Wie nur Wenigen war es ihm gestattet, sich seiner Neigung ganz hinzugeben, und diese Neigung zeitigte die Frucht, sein Buch, von welchem er sagte, es habe seinen Lebensabend vergoldet.

Friede seiner Asche!

A Magyar Ornithologiai Központhoz érkezett
nyomtatványok jegyzéke.

An die Ungarische Ornithologische Centrale
eingelangte Schriften.

Ajánlások. — Geschenke.

1. Dr. ALMÁSY Gy.: Ornithologisches und Taxidermisches von der Millenniums-Ausstellung. Freudenthal. 1896.
2. " " " " Néhány adat Magyarország Ornisához. Budapest, 1896.
3. ARRIGONI DEGLI ODDI, ETT.: Note Ornitologiche. Siena, 1896.
4. " " " " Nota sopra una *Querquedula crecca* (Linn.) colorita anormalmente. Siena, 1896.
5. " " " " Nota sopra un'anomalia di colorito della *Querquedula crecca* (Linn.). Milano, 1897.
6. " " " " La recente cattura di un Fenicottero nel Veneziano. Milano, 1897.
7. " " " " Note Ornitologiche per l'anno 1895. Milano, 1897.
8. " " " " Nota sopra una varietà di *Nyroca africana* (Gmel.). Milano, 1897.
9. BLASIUS, R.: Die Vogelwelt der Stadt Braunschweig und ihrer nächsten Umgebung. Braunschweig, 1887.
10. " " " " Erzherzog Rudolf Kronprinz von Oesterreich-Ungarn. Nachruf. Wien, 1889.
11. BLASIUS, W. Dr.: Neue Knochenfunde in den Höhlen bei Rübeland. Braunschweig, 1890.
12. " " " " Oeffentliche Anstalten für Naturgeschichte und Alterthumskunde in Holland und im nordwestlichsten Theile von Deutschland. Braunschweig, 1880.
13. BOLAU, HEINR. Dr.: Beitrag zur Kenntniss der ortsibirischen Vogelwelt. Naumburg? 1883.
14. Népnevelők Lapja. 1897. 4. sz.
15. ČAPEK, W.: Beiträge zur Fortpflanzungsgeschichte des Kuckucks. Oslawan, 1896.
16. CHERNEL ISTVÁN: Megjegyzések a moesári poszáta - *Acrocephalus palustris* BECHST. -- válfajáról. Budapest, 1895.
17. " " " " Beobachtungen über das Brüten und den Zug des *Phalaropus Hyperboreus* L. Budapest, 1891.
18. " " " " *Xema minutum* am Velenceer-See in Ungarn erlegt.
19. " " " " Adatok honi madaraink népies elnevezéseihöz. Budapest, 1888.
20. " " " " Utazás Norvégia végvidékére. Budapest, 1893. sz. a.
21. " " " " Lábszánkózás kézikönyve. Budapest, 1897.
22. CZYRK EDE: A nádi fülesbagoly fészkeléséről Fogarasmegyében. Budapest, 1896.
23. " " " " A nyírfajd előfordulása Erdélyben. Budapest, 1896.
24. CSATÓ JÁNOS: Alsó-Fehérvár megye növény- és állatvilága. Nagy-Enyed, 1896.
25. DIVALD Gy.: Jegyzék a perjámosi erdőben gyűjtött madarak-, fészkek- és tojásokról. Perjámos, 1896.
26. FLOERICKE, CURT: Ornithologische Berichte von der kurischen Nehrung. III. 1895. Leipzig, 1896.
27. Führer durch die Sammlungen des Museums des Königreiches Böhmen in Prag. Prag, 1897.
28. D'HAMONVILLE, L. baron: Passage des Oiseaux à Manonville. Budapest, 1896.
29. " " " " " Les Oiseaux utiles de la France. Versailles, 1896.
30. HANKÓ VILMOS: Székelyföld. Budapest, 1896. Az E. K. E. ajándéka.
31. HEGYFÖKY KÁROLY: Meteorologische Angaben zum II. Jahresberichte üb. den Frühjahrszug der Vögel im Jahre 1895. Budapest, 1896.
32. HELM, FR. dr.: Seltene Brutvögel im Königreich Sachsen. Erlangen, 1896.
33. " " " " Der Baumschläfer in der Gefangenschaft.
34. " " " " Abnahme des Körpergewichtes einer *Hasebmaus* (*Muscardinus Avellanarius* L.) während des Winterschlafes.
35. " " " " Einige Beobachtungen über die frühfliegende Fledermaus — *Panugo noctula* (Daubenton). Erlangen, 1896.

36. HERMAN O.: *Pastor roscus* L. Budapest, 1896.
37. " " Zugvögel in Ungarn. Budapest, 1891.
38. " " Ethnographische Elemente der Millenniums-Ausstellung Ungarus etc. Wien, 1896.
39. KUHN LAJOS dr.: *Torontál vármegye madárvilága*. Nagy-Szent-Miklós, 1896.
40. LÁZÁR KÁLMÁN gr.: *Hasznos és káros állatainkról*. I. rész. Budapest, 1874. Nécsy István úr ajándéka.
41. LOVASSY SANDOR dr.: *A Balaton madárvilágának rendes jelenségei*. Budapest, 1897.
42. LUCAS FR. A.: *Contributions on the natural History of the commander Islands*. Washington, 1889.
43. MADARÁSZ GYULA dr.: *Biró Lajos új-guineai gyűjtése*. I. Madarak. Budapest, 1897.
44. *A Magyar Nemzeti Múzeum (1802–1895)*. Budapest, 1896.
45. MARGÓ TIVADAR: *A budapesti kir. Magy. Tud. Egyetemi állattani és összehasonlító bonczattani intézet*. Budapest, 1896.
46. MARTORELLI, GIACINTO: *Nota ornitologica intorno ad un nuovo esemplare di Falco sacro*. Milano, 1897.
47. " " *On the variations of a Lory (Eos fuscata) as exhibited by specimens in the Surati Collection*. London, 1897.
48. D'OLIVEIRA, M. PAULINO: *Avos da Peninsula Iberica e especialmente de Portugal*. Coimbra, 1896.
49. PLESKE, THEOD.: *Revision der Turkestanischen Ornis*. St.-Petersbourg, 1888.
50. PUTON, A.: *La loi de priorité et la loi des prescription*. Paris, 1879.
51. PRAŽAK, J. P.: *Ueber *Acrocephalus palustris horticolus* Naum.* Budapest, 1896.
52. REICHENOW, A.: *Geschichte der Vogelkunde*. Breslau, 1884.
53. RZEHAŁ, E.: *Sturnus vulgaris* L. érkezési középszáma Morvaországgra nézve. Budapest, 1886.
54. " " *Der Frühlingzug der Rauchschnalbe*. Budapest, 1895.
55. SIEMUSZOWA-PIETRUSKI, S. C.: *Erziehung der Auerhühner in der Gefangenschaft*. Breslau, 1842.
56. SELYS-LONGCHAMPS, EDM.: *Sur les Oiseaux américains admis dans la Faune européenne*. Liège, 1847.
57. SHARPE, R. B.: *Ornithology at South-Kensington*. London, 1887.
58. " " " *On Birds collected in Perak*.
59. SZALAY L. E.: *A fehér gólya és lásti fecske 1896-iki vonulása Magyarországon*. Budapest, 1897.
60. SZANISZLÓ A.: *Kolozsvár bogár- és lepkevilágából*. Kolozsvár, 1892.
61. TALSZKY, J.: *Ueber das Vorkommen und die Erbeutung von Adlerarten in Mähren*. Prag.
62. " " *Die Excursionen zum Venetzer und kleinen Plattensee*. Wien, 1891.
63. TAYLOR, H. R.: *Observations on the California Brown Pelican*. Alameda, 1893.
64. TEGETMEIER, W. B.: *Elongated Beaks in Starlings*. London, 1897.
65. *Természettudományi Közlöny* 322. füzet. *A millenniumi kiállítás látogatói számára*. Budapest, 1896.
66. THIENEMANN J.: *Einiges über Krähenbastarde (*Corvus cornix* × *Corvus corone*)*. Leipzig, 1896.
67. TSCHUSI, VICT. RITTER von, zu Schmidhoffen. *Vogelschutz und Hege*. Wien, 1897.
69. " " " " *Verzeichniss der bisher in Oesterreich-Ungarn beobachteten Vögel*. Wien, 1886.
69. " " " " *Ornithologische Collectancen aus Oesterreich-Ungarn und dem Occupationsgebiete*. Wien, 1896.
70. " " " " *Ornithologische Literatur Oesterreich-Ungarns 1888*. Wien, 1889.
71. *Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek a közoktatás állapotáról szóló XXV. jelentése*. Budapest, 1896.
72. VALLE, ANTONIO: *Note Ornitologiche Triest*, 1885.
73. *Verein vergnügter Vogelfreunde in Rossitten. Satzungen des Vereins etc.*
74. " " " " *Berichte üb. die General-Versammlungen* 29. Aug. 1894; 27. Apr. 1895; 28. Aug. 1895.
75. ZIEGLER JUL. Dr.: *Storchmester in Frankfurt am Main und dessen Umgegend*. Frankfurt a. M., 1893.

Cserepéldányok. — Tausch-Exemplare.

1. *Schwalbe*. XX. 1896. Nr. 4.
2. *Leopoldina*. XXXII. (1896). 10, 11, 12. — XXXIII. (1897). Nr. 1, 2, 3, 4.
3. *Zeitschrift für Ornithologie und praktische Geflügelzucht*. XX. (1896). Nr. 12. — XXI. (1897). Nr. 1, 2, 3, 4.
4. *Értesítő. Erd. Muz. Egyk. Orvos-Természettud. szakosztályából*. XXI. (1896). II. 2., 3. füzet, I. 2—3. f.
5. *Erdély*. V. (1896). 7., 8., 9., 10., 11., 12. — VI. (1897). 1., 2., 3., 4.
6. *Mittheilungen des Naturwissenschaftlichen Vereines in Troppau*. Nr. 5. 1897.
7. *Ornithologisches Jahrbuch*. VII. (1896). Nr. 6. — VIII. (1897). Nr. 1, 2, 3.
8. *Ornithologische Monatschrift*. XXI. (1896). Nr. 11, 12. — XXII. (1897). Nr. 1, 2, 3, 4, 5.
9. *Atti della Società Toscana di Scienze Naturali*. Processi Verbali vol. X. 5 luglio 1896.
10. *Természettudományi Közlöny*. 328. f. (1896). 329., 330., 331., 332., 333. f. (1897). — *Pótfüzet*, (1897). 40., 41.
11. *Természettudományi Füzetek*. XX. (1897). 1., 2.
12. *Ornithologische Monatsberichte*. IV. (1896). 12. — V. (1897). Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6.
13. *Erdészeti Lapok*. XXXV. (1896). 12. — XXXVI. (1897). 1., 2., 3., 4.
14. *Dreizehnter Bericht der Naturwissenschaftlichen Gesellschaft zu Chemnitz*. 1896.
15. *Proceedings of the American Academy of Arts and Sciences*. Vol. XXXI. from May 1895, to May 1896. Boston. — Vol. XXXII. Nr. 1. November 1896.
16. *Proceedings of the United States National Museum*. Vol. XIX. pages 459—670. (Nr. 1116). (Birds of the Galapagos Archipelago.) Washington, 1896. pg. 677—694. (Nr. 1118). (Catal. of Birds) 1897.
17. *The Auk*. Vol. XIV. Nr. 1, 2. 1897. New-York.
18. *Akadémiai Értesítő*. (A Magyar Tud. Akadémia megbízásából) (1897). 86., 86., 87., 88., 89. füzetek.
19. *Atti della Società Italiana di Scienze Naturali*. Vol. XXXV. fascic. 1., 2., 3., 4. — Vol. XXXVI. fasc. 1—4.
20. *Vadászlap*. XVIII. (1897). 1., 2., 3., 4., 5., 6., 6., 8., 9., 10., 11., 12., 13.
21. *Rovartani Lapok*. IV. (1897). 1., 2., 3., 4.
22. *Acicula. Giornale Ornitologico Italiano*. I. Fasc. 1., 2. Siena. 1897.
23. *Einunddreissigster Bericht der Oberhessischen Gesellschaft für Natur- und Heilkunde*. Giessen, 1896.
24. *Mittheilungen aus dem Osterlande*. Neue Folge. VII. Bd. 1896.
25. *Mittheilungen des Naturwissenschaftlichen Vereines für Steiermark*. Graz, 1896.

Die Ungarische Ornithologische Centrale

offert gegen ornithologische Fachwerke, besonders welche über den Vogelzug handeln. — solange der Vorrath langt — folgende **ornithologische Arbeiten** :

1. **Herman, O., Madarász, Dr. J. v., Chernel, St. v., Vastagh, G. v.:** *J. S. von Petényi, Der Begründer der wissenschaftlichen Ornithologie in Ungarn, 1799 1855.* Ein Lebensbild. Budapest, 1891. (Mit einer lithographirten und einer Farbendrucktafel.) IV. 1—137 S.
2. **Frivaldszky, J.:** *Aves Hungariae.* Budapest, 1891. Illustriert. VIII. 1—197 S.
3. **Madarász, Gy. dr.:** *Magyarázo* a második nemzetközi ornithologiai congressus alkalmával Budapesten rendezett *magyarországi madarak kiállításához.* Budapest. Illustriert. VIII. p. 1—114 S.
4. **Madarász, Dr. J. v.:** *Erläuterungen zu der* aus Anlass des II. internat. ornithologischen Congresses zu Budapest veranstalteten *Ausstellung der Ungarischen Vogelfauna.* Budapest. Illustriert. VIII. 1—124 S.
5. **Lovassy, S. dr.:** Az ornithologiai kiállítás magyarországi tojás- és fészekgyűjteményének katalógusa. Catalog der ungarischen Eier- und Nestersammlung. Budapest, 1891. VIII. 1—56 S.
6. **Reiser, O.:** Die Vogelsammlung des bosnisch-hercegovinischen Landesmuseums in Sarajevo. Illustriert. Budapest, 1891. 1—148 S.
7. **Sharpe, Bowdler R.:** A review of recent attempts to classify birds. VIII. Budapest, 1891. 1—90 S.
8. **Sclater, Philip Lutley:** The geographical distribution of birds. Budapest, 1891. VIII. 1—45 S.
9. **Newton, Alfred:** Fossil Birds from the forthcoming «Dictionary of Birds». Budapest, 1891. IV. p. 1—15.
10. **Fürbinger, M.:** Anatomie der Vögel. Budapest, IV. 1—48 S.
11. **Palmén, Prof. Dr. J. A.:** Referat über den Stand der Kenntniss des Vogelzuges. Budapest, 1891. IV. 1—13 S.
12. **Herman, O.:** Ueber die ersten Ankuftszeiten der Zugvögel in Ungarn (Frühjahrs-Zug.) IV. 1—42 S.
13. **Liebe, Dr. Th., und J. v. Wangelin:** Referat über den Vogelschutz. Budapest, 1891. IV. 1—18 S.
14. **Máday, I.:** Referat über den internationalen Schutz der, für die Bodenkultur nützlichen Vögel. Budapest, 1891. IV. 1—17 S.
15. **Blasius, Dr. R.:** Bericht an das ungarische Comité für den II. internat. ornithologischen Congress in Budapest. Budapest, 1891. IV. 1—5 S.
16. **Reichenow, Dr. A.:** Entwurf von Regeln für die zoologische Nomenclatur. Budapest, 1891. IV. 1—14 S.
17. **Blasius, Dr. R.:** Entwurf der Statuten des permanenten internationalen ornithologischen Comité's. Budapest, 1891. IV. 1—2 S.
18. **Meyer, A. B.:** Entwurf zu einem Organisationsplan des permanenten internat. ornith. Comité's. Budapest, 1891. IV. 1—10 S.
19. **Blasius, Dr. R.:** Bericht über das permanente internationale ornithologische Comité und ähnliche Einrichtungen in einzelnen Ländern. Wien, 1891. (Sonderabdruck aus «Ornis» Jahrgang 1891.) VIII. 1—15 S.
20. **Főjelentés, Hauptbericht, Compto Rendu.** I. Th. Budapest, 1892. IV. 1—227 S. II. Th. Budapest, 1892. IV. 1—238 S.
21. **Herman, O.:** A madárvonulás elemei Magyarországhban 1891-ig. Die Elemente des Vogelzuges in Ungarn bis 1891. Mit einer Uebersichtskarte, vier Detailkarten und vier Tabellen. Budapest, 1895. IV. 1—212 S.

2/5.

FALCO FELDEGGI SCHLEGEL 1841

♀ DALMATIA.

1878